

1744, 18
DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE

INVALIDITATE
DISPOSITIONIS INTER
VIVOS VXORIS,

CIRCA
RES GERADICAS, NEGLECTO
MARITI CONSENSU,

QVAM
INDVLTV ET AVTHORITATE
MAGNIFICI JCTORVM ORDINIS,
IN CELEBERRIMA ERFORDIENSI ACADEMIA,
PRO
OBTINENDIS SVMMIS IN VTROQVE
JURE HONORIBVS
D. XV. APRIL. A. O. R. MDCCXLIV.
SINE PRÆSIDE

PLACIDÆ ERVDITORVM DISQVIGATIONI
PVBLICE SVBMITTET

A VCTOR
JOANNES CHRISTOPH. WERNHER,

ADVOCATVS DRESD.
IN AVDITORIO JCTORVM MAJORI.

ERFORDIAE,
LITTERIS JOH. CHRISTOPH. HERINGII,
ACAD. TYPOGR.

DISSERTATIO JURIDICA
 DE
IN VALIDITATE
DISPOSITIONIS INTER
VIVOS VXORIS
CIRCA
RES GERADICAS NEGLECTO
MARITI CONSENSU
VAN
INDIV ET AVTHORITATE
MAGNIFICI ICTORVM ORDINIS
IN UNIVERSITATE ERGONENSIS ACADEMIAE
PRO
OBTINENDIS SVMMIS IN VTROVQVE
JURE HONORIBVS
D. N. ERNESTO A. A. S. PALATINO
SINE PRÆSIDE
PRÆSIDI ERGONENSIVM DISPOSITIONI
AVCTORE
IOANNES CHRISTOPH. VERNIER
ADVOCATUS HÆRED.
IN ABBATIA ICTORVM MAJORE

ERORDINE
LITTERARIVM CHRISTOPH. HENNINGII
AVCTORE

V I R O
ILLVSTRISSIMO EXCELLENTISSIMOQVE
DOMINO,
D O M I N O
C A R O L O A V G V S T O,
S. R. I.
C O M I T I A R E X,

DYNASTAE IN POBLES, KREISCHA, FRIESNITZ,
STRVTH ET KAYNA,

POTENTISSIMI POLONIARVM REGIS
ET ELECTORIS SAXONVM MINISTRO STATVS
INTIMO, ORDINIS S. ANDREAE EQVITI,
RELIQVA.

D O M I N O A T Q V E P A T R O N O M E O
O M N I V E N E R A T I O N I S C V L T V
A D C I N E R E S V S Q V E C O L E N D O.

ILLVSTRISSEME EXCELLENTISSI-
MEQVE
DOMINE!

DOMINO
CAROLO AVGVSTO
S. R. I.
COMITI A REX
DYNASTAE IN POPLES, KRRESCHA, FRESNITZ,
STRATH ET RAYNA,
POTENTISSIMI POLONIAVARVM REGIS
ET ELECTORIS Saxonvm MINISTRO STATVS
INTIMO ORDINIS S. ANDREAE EQVIT.
REGIVM.

*Non alia, VIR ILLVSTRISSEME, est ratio
quam insignis animi tui bonitas, quae me
impellit, ut exiles hasce pagellas, inter stre-
pitum*

pitum forensem, suffuratisque horis congestas, ILLV-
STRISSIMO NOMINI TVO, tanquam devotissime
mentis documentum publicum, inscribere, easque ad pe-
des tuos ea, qua par est, animi submissione, deponere co-
ner. Multum equidem me audere facile cognosco, cum
nihil in iis, quod profundissima, qua instructus es, eru-
ditioni, acutissimeque, qua polles, ingenii vi, cujus fama
dudum longe lateque percrebuit, conveniat, deprehenda-
tur. Cum tamen magna ingenia, exigua quoque inter-
dum non fastidiant, & in primis TV VIR ILLVSTRIS-
SIME, omnia ea, quæ in dirimendis civilibus contro-
versis, aliquam utilitatem afferre possunt, & ad Justi-
tiam, cujus Tu firmissimum es Præsidium, aliquo modo
conducunt, benigno vultu intueri non dedigneris; mihi et-
iam pro Tua, qua omnes Themidos Affeclas, qui spre-
tis vitiligis, ejus aram, absque turpis lucri cupiditate,
prout juri & religioni convenit, colunt, excipere consuè-
sti humanitate, instituti mei veniam impetraturum,
polliceor. Suscipe ergo VIR ILLVSTRIS-SIME serena
fronte, levidensè hoc opusculum, gratiaque tua illum,
qui eam omni pietate devenerari, nunquam desisset,

JOANNES CHRISTOPHORUS WERNHER

com-

complectere. Ego Summum Numen, ut TE in eo, quo ful-
ges, dignitatis fastigio, omnisque, quo abundas felicitatis ge-
nere, sospitem atque incolumem, quam duitissime hu-
nanis rebus seruet, utque tuorum meritorum Et intemera-
ta iustitia laudem perennet, devotissimis suspiriis defa-
tigare, nullo tempore intermittam, ad cineres usque fu-
turus

ILLVSTRISSIMI EXCELLEN-
TISSIMIQUE
NOMINIS TVI

devotissimus cultor

JOANNES CHRISTOPHORVS WERNHER.

§. I.

pecimen academicum editurus, eo in-
primis animum converti, ut feligerem
materiam, ab omni inani speculatio-
ne alienam, & cujus e contrario usus
admodum frequens in foro esset, nulla autem lex exta-
ret, quæ, quid in casu controverso sentiendum, dispo-
neret.

§. II.

Inter alias ejusmodi quæstiones, & hæc, notatu
non indigna mihi visa est, quænam potestas, uxori
circa res geradicas disponendi, excluso mariti consensu
competat? De utilitate & frequentia hujus quæstio-
nis, non est cur multa edisseram, cum quis paulum
modo in foro versatus, eam maximam esse facile lar-
gietur, quotidie enim videre licet, uxores vel totam
Geradam, vel res quasdam geradicas, insciis ac invitis
maritis, vendere, donare, oppignorare &c. interim ta-

men, an ejusmodi actus, contradicente postea marito, validus an invalidus sit? Leges per omnia silent. Imo etiam quamplurimi Jcti hanc quæstionem, sicco plane pede transeunt, vel ad summum adeo leviter saltem attingunt, ut nil certi ex eorum commentationibus erui possit. Tandem si quis se ad Judicium Decreta, sententiasque a Collegiis Juridicis latus convertat, unum alteri contradicere, alteriusque Sententias in totum reformare, modo in hac, modo in alia causa, deprehendet.

§. III.

Unicum casum, qui mihi ipsi ante aliquot annos, in foro perorandus obvenit, in præsentiarum, exempli loco, adduxisse sufficiet. Porrexit actor Judici libellum, in quo conquerebatur: uxorem suam res quasdam Geradicas & cimelia, infcio ac invito se oppignorasse, & quoniam omnes contractus uxorum absque Maritorum consensu celebrati nullitate laborarent, petebat: ut reus in extraditionem rerum, hoc modo oppignoratarum, absque restitutione pecuniæ uxori mutuo datæ, refusis expensis litis, condemnaretur.

Reus excipiebat: actorem omni penitus agendi jure destitui, uxori namque in rebus geradicis, non solum plenam proprietatem, sed etiam usum, liberamque dispositionem, omni jure competere; hincque actorem cum restitutione expensarum, a limine judicii repellendum esse, contendebat. Et hujus intuitu ex voto quoque Sententiam a Facultate Juridica Lipsiensi, quam infra in copia sub ☉ cum rationibus decidendi exhibui, obtinuit.

Ast

At Leuteratione ab actore interposita, Facultas Juridica Wittebergensis, hanc Sententiam, per eam, quæ itidem huic tractationi sub D annexis rationibus decidendi, subjuncta est, in totum reformavit, & Lipsienses, quasi contra jura trivialia pronunciaffe, arguebat. Quæ igitur opinio alteri præferenda, nostrum jam erit inquirere.

§. IV.

Sed res altius paulo erit repetenda. In vulgus equidem nota sunt, quæ de origine, etymologia, definitione, natura Geradæ, & successione in eandem sciri oportet; interim tamen, nec hæc silentio penitus præterire possum, cum nonnullæ rationes, infra adducendæ, quæ decisionem præsentis quæstionis ingrediuntur, huc sese referant.

Germanos & inter hos præprimis Saxones, ab antiquissimis temporibus, belligerosissimam gentem fuisse, nemo nisi historiarum ignarus abnuet; ex quo fiebat, ut viri armis dediti, inprimis quoque comparationi armorum, equorum, aliarumque rerum ad bellifusum pertinentium studerent, & hæc res, ut facile judicatu est, apud gentem bellicosam, in successione mobiliari, haud raro, non minimam relictarum opum partem, conficiebant. Istæ autem res in genere res expeditoriæ, vernacula: *Das Heer-Gerath* appellari consueverunt, & filii, aut his deficientibus alii agnati, easdem, vi consuetudinis per diuturnos mores receptæ, præcipuas habebant. Procul dubio ex ratione, quo masculi in Heergewettam succedentes, eo alacriores

res ad obeunda munia militaria redderentur, & quia filiabus istæ res, quoad ipsum usum, inutiles essent.

§. V.

Quoniam vero hac ratione filiabus, quæ insuper juxta antiquissimas Leges Salicas in agros, aliaque prædia rustica, non succedebant, in successione paterna maximum præjudicium inferebatur, hinc ad similitudinem Heergewettæ, mores usum Geradæ introducere, vi cuius filia, aut earum loco, proximæ cognatæ mulieris defunctæ, quoad successionem maternam, aut cognatæ, potiores res ad vestitum, mundum, ornatum suppellectilemque muliebrem pertinentes, exclusis filiis, agnatisve, sibi capiebant.

§. VI.

Quod etymon vocis: Geradæ, attinet, variæ hoc intuitu adducuntur derivationes, alii teste BARTHIO, in Tractatu Germanico, de Gerada, eam a voce teutonica, Gerâthe, alii, a Rad, seu rota, weil die meisten Gerade-Stücken in feinen oder wollenen Gerâthe bestehen, welche von denen Weibern vermittelst des Spinn-Rades zubereitet und gefertigt worden, adhuc alii à latino vocabulo; parat, derivant, asserentes per corruptam prononciationem anteponendo scilicet voci: rat, ge, vocabulum Gerat, seu Gerathe, & deinde Geradam ortum esse. Ut taceam alios ejusmodi e longinquo arcessitas derivationes. Mihi illorum Sententia arridet, qui Geradam, a germanico perantiquo vocabulo Gerade, derivant, quæ derivatio significationi rei apprimè convenit, quippe per illam inæqualitas, quæ

quæ in successione per Heergewettam introducta fuit, corrigitur, & ad æqualitatem reducitur.

§. VII.

Synonyma Geradæ esse, voces: Arredium quod linteamina, Leinen Zeug, jocalia quod Schmud, Pus, significare debeat, quidam volunt, imò Glossator juris Magdeburgici ad Art. 25. n. 38. in fine, eandem per vocabulum, paraphernale, exprimit. Sed omnia minus recte, nam ad Geradam non solum linteamina, sicut nec solum pretiosa, seu cimelia pertinere, & bona paraphernalia a Gerada toto cælo differre, notorium est.

§. VIII.

Ratione originis Geradæ BARTHIVS allegato Tractatu, cap. 1. §. 1. quosdam JCTOS, HEIGIVM, STRVIVM, WERNERVUM, citat, statuentes, Henricum Aucupem, post victoriam ab Hunnis, in prælio ad Martisburgum reportatam, usum Geradæ & Heergewettæ, hoc sine introduxisse, quo cæsorum militum viduæ, ex Gerada, filii orphani autem, vel agnati, ex Heergewetta solatium quoddam caperent, & ut hi posteriores simul ad fortitudinem & sequendam militiam, eo magis incitarentur; sed ipse tandem subjicit, omnia in meris præsumtionibus consistere. Certum quoque est, de origine Geradæ nil certi, statui aut offerri posse; nisi quod ea, per longum & immemorabilem usum introducta, postea autem per Leges Provinciales confirmata sit.

§. IX.

Jam ad definitionem Geradæ progrediendum. Cita-

Citatus BARTHIVS *cap. 1. §. 4.* eam ita describit: quod sint res certæ mobiles, quas uxores sua sub custodia habent, & quæ secundum Leges & mores Saxonum, viduæ, post obitum mariti, propriæ permanent, eademque relinqui debent, aut quæ proximæ cognatæ, per matrem junctæ, post obitum cognatæ, cedunt, eique ab hæredibus, mediante inventario aut jurata specificatione extradi debent.

§. X.

Varia in hac definitione desiderari possunt. Sic nulla in ea fit mentio, in quo res Geradiles propriè consistant; nam sola asservatio, & successio rem Geradicam non efficit. Porro vi hujus definitionis concludere quis posset, solas uxores & viduas, non autem virgines aut alias mulieres solutas, habere Geradam, quod tamen & Legibus & quotidianæ experientiæ repugnaret. Loco uxoris & viduæ, itaque simpliciter vox: fœmina, aut mulier, ponenda fuisset. Insuper de eo quod juris, uxori vivente marito, aut quæ inter vivos disponendi facultas competat, altum est silentium. Taceo, alia sphalmata, in hac definitione occurrunt.

§. XI.

Mihi ita commodissimè Geradam describi posse videtur, quod nempe ea sit universitas rerum, consistentium in rebus mobilibus ad vestitum, mundum, ornatum, aliamque suppellectilem & usum aut commoditatem muliebrem pertinentium, quarum proprietates usus & usufructus liberaque dispositio inter vivos fœminis

minis competit, & in quos post obitum mulieris, fœminæ descendentes, vel his deficientibus, aliæ proximæ cognatæ, lineæ maternalis succedunt.

§. XII.

Ita quoad fœminas solutas Geradam describere libet, intuitu uxorum autem, quoad jus, quod ipsis competit, descriptio paulum aliter formanda, & dicendum: quod equidem proprietates rerum Geradicarum ex ipsius uxoris opibus profectarum, ad eandem quidem æque spectet, usus autem & inter vivos dispositio, non aliter, quam in quantum maritus consentit; & quod post obitum mariti, hanc suam geradam uxor ex mariti hæreditate pleno jure recipiat, & insuper quoque eas res, quæ Geradæ annumerari solent, & mariti pecunia coëmptæ sunt, capiat.

§. XIII.

Ex hac credo descriptione, quemvis, etiamsi nunquam Geradæ vocem audierit, sufficientem conceptum sibi formare posse. Alia insuper jura circa Geradam occurrentia scrutari, nostrum non est, itaque prætermittis omnibus aliis, sola quæstio, quæ in rubro conspicitur, an scilicet uxor, absque consensu mariti, vel integram Geradam, vel res quasdam singulares Geradicas, vendere, donare oppignorare, vel alio modo inter vivos alienare valide & de jure possit, penitius enucleanda.

§. XIV.

Rationes, quæ pro affirmativa Sententia afferri possunt & solent, sunt propemodum sequentes:

B

1) Pro-

- 1) Proprietatem rerum Geradicarum omni jure & procul omni dubio, ad uxorem pertinere, & proprietati, regulariter usum, usumfructum, liberamque dispositionem coherere, nisi hæc, vel pacto vel lege immutata sint. Tale quid autem
- 2) & quod Leges uxoribus, disponendi & alienandi potestatem, citra consensum mariti ademerint, nusquam reperiri.
- 3) Geradam ex jure moribusque patriis, peculiarem habere naturam, & talem, ut ea ad uxorem sine pacto & sine conventionem liberrime pertineat; hinc sine ulla, cujusvis contradictione, bonum receptitium esse legale, tradente ita

BERGERO in *Dissert. de discrimine bonorum uxoris*
§. 23. habita Vitembergæ d. 30. Jul. 1709.

Quemadmodum ergo in bonis receptitiis pactitiis, uxori competat libera dispositio, ita quoque eandem, illi non adimi posse in receptitiis bonis legalibus, contenditur, cum certe legis, nisi major vis, saltem æqualis tamen cum pacto esse debeat.

- 4) Licet etiam ad summum Gerada ad paraphernalia bona pertineat, in his tamen ne quidem marito usumfructum competere, adeoque plane jus agendi vel impugnandi ejusmodi Geradæ venditionem deficere.
  - 5) Contradictionem mariti, ratione rerum geradicarum, ab uxore propria autoritate alienatarum, nullius momenti esse, eamque omni effectu destitui, quippe cum neque ex jure in re aut ad rem, actum hoc modo a muliere celebratum, impugnare possit.
- Quodsi

Quodsi enim ex jure in re agere vellet, eum proprietate & usufructu in rebus Geradicis destitui, sicque nullam actionem realem ipsi competere; ex jure ad rem autem, eundem multo minus agere posse, quia regulariter pacta circa Geradam non inveniuntur, & si tale quid factum, hoc tertio non posse præjudicare, sed saltem jus contra ipsam uxorem, exinde oriri.

6) Porro asseritur, quotidianam experientiam testificari, uxores Geradam in maritos titulo emtionis transferre, & contractus ejusmodi in foro pro validis reputari, quodsi autem mariti jam antea jus in Geradam haberent, absurdum esset, hoc denuo cõmẽre.

7) Plurimos equidem statuere, marito usumfructum etiam in Gerada competere, & hoc jus ususfructus potestatem marito tribuere res geradicas, ab uxore sine suo consensu alienatas, per actionem confessoriam à quocunque possessore revocandi vindicandique, sed hoc principium esse falsissimum, cum naturæ Geradæ repugnet, ut viri in eadem ususfructum habere possint; quo modo enim maritus, vestimentis uxoris instrumentisque muliebribus uti posset? ridiculum hunc fore ususfructum. Et quamvis res quædam geradiles v. g. lecti &c. ita comparatæ sint, ut eadem viris quoque usum præbere possint, statuendum tamen ejusmodi usum magis ex gratia uxorum provenire, quam maritis jus tribuere; insuper a rebus quibusdam particularibus, ad universam Geradam argumentum non trahi posse.

- 8) Jura alias nimis favorabilia pro maritis esse, illisque nimium potestatis in res & personas uxorum tribuere; quibus eosdem contentos esse, neque usumfructum in Gerada quoque per se incapaci, ut viro talem præbeat, contra æquitatem prætere oportere.
- 9) Ictos nimium injuriosos in elegantiore sexum esse, si statuere vellent, uxoribus nil plane proprii relinquendum easdemque ab omni commercio, sine mariti fide, excludendas, omnemque de re sua disponendi facultatem, ipsis adimendam.
- 10) Ejusmodi Catonianas opiniones, quæ nequidem uxoribus super vestimentis suis, aliisque exigui pretii rebus, disponere permittunt, potestatem Maritis in uxorem & familiam competentem directivam, convertere in Dominicam, & uxores quamvis personas liberas hoc modo in conditionem servarum ancillarumque incidere, utpote quas etiam olim, nil proprii sibi habere, nec de ulla re disponere potuisse, notum sit,
- 11) Leges, quæ maritis usumfructum in uxorum bonis indulgent, esse odiosum quid, quia proprietario usumfructum, regulariter cum proprietate conjunctum adimunt, omnia autem odiosa strictæ esse interpretationis, ex regulis hermenevticis constare, idque in primis hic esse observandum, cum nulla expressa lex adsit, quæ marito usumfructum in Gerada attribuat.
- 12) CONST. ELECT. 13. § 14. P. 2. tribuere uxoribus potestatem donandi Geradam, & hinc multo magis ven-

vendendi facultatem eo ipso concessam esse. *Nov. Mand. Potentiff. Regis Pol. & Elecl. Sax. de dato Dresden d. 18. Nov. 1722.* quoque excipere receptitia expressa, per consequens quoque legalia, huc referenda esse.

§. XV.

His e contrario opponi solent, rationes in sententia infra sub D adjecta, recensitæ, scilicet

1.) Maritum in universis uxoris bonis, habere usumfructum per

Sand. N. L. 1. a. 31. & 45.

Geradam autem sine dubio etiam ad universa bona pertinere.

2.) Geradam multis modis marito utilitatem afferre posse, cum ratione communis familiæ usus, tum ratione ipsius uxoris.

3.) Ad bona receptitia Geradam non posse referri, cum hæc pactum speciale & expressum præsupponant, quale quid in Gerada regulariter non deprehendatur.

4.) Omnes actus ab uxore sine mariti consensu celebratos, omnesque alienationes bonorum suorum, nullitate laborare, & sic etiam alienationem rerum Geradicarum, ipso jure esse nullam. Hincque marito vindicationem competere, vi cujus eæ res sine restitutione pecuniæ uxori datæ, essent extradendæ

Sand. N. c. 1. MAND. REG. de dato 18. Nov. 1722.

HOFFMANN. de Gerada P. I. §. 128.

5.) Marito jure Teutonico & imprimis Saxonico, competere

petere speciem quandam dominii utilis, in bonis uxoris, jam vero, non solum Dominum utilem, sed etiam usufructuarium habere actionem realem, ad extradendas res, in quibus usufructus competit, & ipsum usufructum percipiendum; & quæ alia insuper adduci possent argumenta,

§. XVI.

Mea Sententia, posterior opinio priori præferenda, & priores rationes, partim analogiæ principisque juris repugnare, partim in se nullius esse momenti, quivis facile animadvertet. Posteriorem itaque sententiam defensusus, hanc methodum servabo, ut omnes rationes pro illa facientes, prolixius non nihil explicem, & simul rationes contrarias convellam; in quantum autem rerum connexio, hanc refutationem non admittet, separatim eam ultimo pertractem.

§. XVII.

Cardinem quæstionis, ad usufructum recidere, & quæstionem controversam, ex jure usufructus maritalis dirimendam esse, haud difficile est intellectu, interim tamen cum is in nulla lege, disertis verbis, maritalis in conjugum Gerada indulgeatur, fontes Legum de usufructu maritali in genere disponentes, evolendi.

§. XVIII.

Dotalium bonorum maritum esse dominum civilem, adeoque usufructum eidem jure Dominii hujus civilis competere, tralatitium est, & ex *L. 75. ff. de jur. dot.* constat; remanente apud uxorem pendente con-

conjugio, dominio naturali seu quieto, cujus exercitium ad solutionem matrimonii suspenditur, qua secuta, res dotalis quoad proprietatem & usumfructum, omniaque alia jura ad uxorem regulariter revertitur.

§. XIX.

Quod bona paraphernalia à *ragu* & *dépm* dicta, i. e. quæ præter dotem ab uxore inferuntur, attinet; non una est DD. opinio: quam plurimi enim in his marito jure Romano usumfructum non competere assentunt; alii vero contrariam Sententiam tuentur. Mihi propter *L. §. Et ii. Cod. de pact. conv.* etiam hoc jure, marito usumfructum non posse abjudicari videtur, quia in priori Lege expresse dicitur, maritum, uxore prohibente, nullam habere in paraphernis communionem, quo ipso inferitur, si talis prohibitio (quæ autem legalis & ante consummationem matrimonii intervenisse intelligitur) adsit, ex bonis paraphernalibus, effici bona receptitia; si autem talis non adsit, communionem (sub qua ususfructus ad sustinenda matrimonii onera competens, haud obscure indigitatur) introduci, satis apparet. In posteriori autem Lege res adhuc clarius deciditur, per verba: *usuras autem eorum sc. paraphernaliorum circa se Et uxorem expendere licitum est marito*, per quæ, satis puto palpabile indigitatur, usumfructum circa bona paraphernalia ad sustinenda matrimonii onera, marito esse indulgendum.

§. XX.

Textus juris Saxonici communis, quæ intuitu hujus materiæ allegari solent, sunt sequentes, & quidem primo

primo art. 31. L. 1. Q. N. ubi dicitur, postquam vir mulieri copulatur, tunc omnia ejus bona in suam accipit tutelam, ideoque mulier nullam ei facere potest, in suis mobilibus vel proprietate donationem, ut per id, post mortem ipsius, a veris ejus heredibus alienentur. Et ex eo apparet quod vir in substantia suæ uxoris, non potest jus aliquod sibi vindicare, nisi eam quam circa desponsationem nactus est tutelam.

Porro art. 45. c. L. 1. ubi hæc verba reperiuntur: Licet maritus uxori suæ, quantum ad progeniem non sit equalis, ratione tamen consummati matrimonii, ejus tutor est, & efficitur sibi equalis. Moriente autem viro, mulier ab ejus absolvitur jure, & primum statum, quem ante copulationem viri habuit, recuperabit, innatumque jus acquirat, & ideo non mariti ejus, sed ei in progenie equalis & proximior agnatus ex parte gladii, tutor ejus erit: exindeque mulier nulla bona, sine viri consensu, donandi vendendi, neque resignandi habet potestatem, & hoc propterea, quia ipsa ea, cum uxore noscitur possidere, & denique art. 45. L. III. ubi hæc leguntur. Maritus est etiam tutor uxoris post desponsationem. Uxor cum lectum mariti ascenderit, per illam copulationem, eidem in generatione coæquatur, mortuo viro mulier ab ejus jure liberatur.

Hæc propemodum sunt ea, quæ pro stabiliendo jure maritali, circa bona uxoris paraphernalia afferri solent. Interim tamen nemo non animadvertit, in his textibus ne jota quidem reperiri, quod marito usufructum in paraphernis addicit, sed quemadmodum usus quam sæpissime in interpretatione Legum tyrann-

tyrannum agit, ita quoque hoc hujus intuitu factum, & à potestate mariti directiva in familiam, nec non de prohibitione alienationis bonorum uxoris, protinus Dd. argumentum duxerunt ad usumfructum; & frustra quis in contrarium disceptabit. Praxis quotidiana imprimis in foris Saxonis in univ. sum maritis, usumfructum omnium omnino bonorum uxoris, tribuit. Hoc autem ita præstructo, recte argumentum ducitur ab usumfructu ad prohibitam alienationem bonorum quorumvis, (receptitiis uti per se patet exceptis) etiam Geradicorum, ab uxore invito marito, factam. Nec est, quod objicis usumfructum in rebus geradicis ejus esse naturæ, ut a viris percipi nequeat. Taceo enim res plerasque Geradicas ita comparatas esse, ut omnino viris quoque usum præbere possint v. g. lecti, linteamina, specula, tapetes, & res aliæ quamplurimæ utensiles; in iis autem, quæ plane usum viris præbere nequeunt, ut sunt vestes muliebres &c. nil impedit, quo minus mariti commoditatem usufruendi, tacite & expresse uxoribus indulgere possint, quemadmodum usumfructuana generibus plane non repugnat, ut commoditatem usufruendi usufructuarius aliis cedere possit. Sicut ergo cuicumque usufructuario actio realis ad restitutionem rei usufruendæ, & percipiendum usumfructum competit, ita quoque marito actio confessoria, ad revocandas res Geradicas, ab uxore sine ejus consensu alienatas, ad consequendum liberum usufructus exercitium, sine dubio tribuenda erit, si deinde recipere usufruat, si commoditatem usufruendi, uxori expresse vel tacite indulgeat.

C

§. XXI.

mon

§. XXI.

Considerato argumento ab usufructu desumpto, jam ad aliud progrediendum, & meo quidem judicio illud fortissimum est, quod de expressa prohibitione omnium omnino bonorum, quæcunque demum illa sint, in commemoratis textibus juris patrii, *des Land-Nechtes*, habetur. Cum enim ibi uxori, claris atque perspicuis verbis, omnis bonorum suorum alienatio sine consensu mariti, uti modo dictum, interdicatur. Sequitur exinde etiam geradam sub generali expressione bonorum uxorum, necessario comprehendi, cum hujus intuitu nulla peculiaris lex adsit, quæ uxori disponendi liberam facultatem quoad res geradicas indulgeat. Et ex hoc porro consequitur, si uxor de facto, ejusmodi alienationem incio marito suscipiat, eandem contra *Leges* esse initam, adeoque vitio nullitatis laborare, & sic marito, tanquam legitimo uxoris tutori, uti in citatis textibus appellatur, facultatem ad revocandas res hoc modo alienatas competere. Dubio autem caret, pecuniam uxori datam, pro re vel alienata vel oppignorata, dummodo versio in rem uxoris demonstrari queat, contrahenti cum uxore esse restituendam, cum hæc, ex facto suo illicito, omnino cum alterius damno, non debeat locupletior fieri.

§. XXII.

Quoad jus Saxonicum Electorale, huic opinioni ob stare videtur. *Const. Elect. 13. & 14. P. 2.* nec non *Decisio Elect. 22.* ubi uxori expressa potestas tribuitur, vel integram Geradam, vel partem aliquam per donationem

nem inter vivos, in aliquem, excepto marito, confere-
 rendi. Ex quo sponte fluit argumentum: si donatio
 rerum Geradicarum uxoribus permiffa, multo magis
 venditio, oppignoratio & aliæ alienationes titulo on-
 rofo factæ, licitæ erunt, fed huic dubio facile occurri
 potest, fi consideretur, in dicta lege, sermonem esse de
 Gerada, cujus proprietates quidem in aliquem valido
 modo transfertur, usus vero quoad dies vitæ, apud
 uxorem remanet; id quod per verba ibidem in fine
 subjuncta: und in allen diesen Fällen mag die Dona-
 trix, ihr den usum und Gebrauch, auf ihr Leben fürbe-
 halten, welches also geschehen kan, daß nach der Tradi-
 tion der Donatarius, ihr die donirten Stücke, oder die
 Schlüssel dazu, wieder zustelle. satis declaratur.

Magis id porro elucet ex antecedentibus ejus le-
 gis, cujus verba initialia ita se habent: Durch Testa-
 ment oder letzten Willen kan die Gerade der Wittel zu
 Nachtheil nicht verändert werden, aber durch die U-
 bergabe unter denen Lebendigen. Et sic inter vivos.
 Per hæc verba autem, solum indigitatur casus, ubi va-
 lida quidem alienatio inter vivos facta, sed usus quoad
 dies vitæ reservatus, & sic executio donationis ad ter-
 minum mortis suspensa. Id quod etiam ex eo patet,
 si consideres uxorem per rerum naturam, integra Ge-
 rada sua, quoad vitam carere non posse; sed usum
 vestium, alienarumque rerum suppellectilium, illi quo-
 tidie esse necessarium. Quodsi vero uxor omnes res
 Geradiles, præsentis & futuras, etiam quoad usum &
 proprietatem, in aliquem transferre possit, sequeretur,
 quod mulier spoliata hoc modo Gerada sua, quoties-
 C 2 cunque

cunque vel ipsa, vel maritus eidem novam Geradam compararet, hanc statim donatario vel emtori integræ Geradæ, iterum esse extradendam, & sic talem uxorem semper sine Gerada, adeoque sine vestibus, aliaque suppellectili esse debere; Quod vero valde absurdum esset. Insuper silentio non prætereundum, Maritorum consensum in dictis textibus nusquam excludi, imo eundem pro essentia requiri, ut videre est, ex sequenti *Constitut. XV.* nec non allegata *Decis. XXII.* ubi expresse sancitur, daß alle derer Eheweiber, ohne derer Ehemänner und anderer Curatorn Consens (i. e. mariti, & si quem alium Curatorem habeat mulier utriusque consensus simul & copulative requiritur) vorgenommenen Handlungen an und vor sich und ipso jure null und ungültig seyn sollen.

Nunquam autem maritum sana ratione præditum, in ejusmodi alienationem Geradæ, sibi adeo damnosam, consensurum esse, nemo facile abnegabit. Tandem huic sententiæ quoque adstipulatur, *Mandatum beatissimæ memoriæ Regis Poloniæ & Electoris Saxonie de dato Dresden d. 18. Novembr. 1722.* quod omnibus actibus, ab uxore sine mariti consensu initis, exceptis iis, qui circa bona receptitia intervenire, validitatem denegat, eosque simpliciter pro nullis declarat. Geradam autem pro bonis receptitiis minime habendam esse, jamjam ostendam.

§. XXIII.

Per expressâ quidem pacta, ante consummationem matrimonii inita, Geradam, in bonum receptitium

tium converti posse, non negaverim; aut ejusmodi pacto deficiente, per leges, Geradam pro bono receptitio legali reputandam, hoc minus statuerim, cum nulla lex ostendi possit, quæ Geradæ, qualitatem boni receptitii, tribuat, sine lege autem bona receptitia introduci, sicut & alia jura singularia aut privilegia, fingi non debere, per se manifestum est. Huic opinioni etiam praxis quotidiana fori reclamatur, quæ nunquam rebus Geradilibus qualitatem boni receptitii, eo cum effectu tribuit, ut uxor sine præscitu mariti, super iisdem valide disponere possit. Et quantum memini, nemo præter supra §. 12. allegatum Bergerum, in ista Disputatione ejusmodi singularem fovet opinionem, vi cuius Gerada pro bono receptitio tacito legali, reputari debeat. Ipse etiam BERGERVS *c. l.* statim tot, tamque generales subjungit limitationes, quæ totam propemodum regulam, omnemque vim atque effectum, boni receptitii intervertunt; ita v. g. statuit, mariti consensum in donatione etiam modica seu extrajudiciali, & alias quotiescunque ejus interfit, v. g. in rebus ad communem familiæ usum comparatis, ut lectis, pulvinariibus, linteamentis, nappis &c. esse adhibendum, quia alioquin ad novas ejusmodi species coëmendas maritus teneretur.

At in omni alienatione rerum Geradicarum, mariti interessè, nemo non facile intelliget; adeoque nunquam alienationem ab uxore incio marito susceptam consistere posse, & sic qualitatem boni receptitii in Gerada, ens rationis esse, per se patet. Tandem quoque citatus Author addit, alienationem Geradæ ab uxore

sola initam, irritam esse, quoties marito juxta Statuta & jura localia in eadem competat successio. Jam vero in plurimis locis, ubi Geradæ usus (introducus) ejusmodi statuta vigere, experientia nos docet, ita juxta Statuta Dresdensia, Cap. IX. §. 4. maritus uxore nullis reli&is filiabus aut neptibus, mortua, proximis ejusdem cognatis, nonnisi ad dimidiæ Geradæ, vulgo *Niffel, Gerade*, dictæ, extraditionem obstrictus est. Dictum insuper de qualitate boni receptitii principium, naturæ & primo usui Geradæ plane repugnat; ejusdem enim usus, ut supra ostendi, potissimum quoad successionem introducus, sc. qua viduæ in solarium amissorum maritorum, eandem ex bonis defuncti mariti capiant, & quo in successione parentum, filiabus in compensationem Heergewettæ, Gerada tribuatur, hocque modo aliqualis æqualitas introducatur; quæ ratio deinde etiam ad alias cognatas, agnatosque in Geradam & Heergewettam succedentes, applicari potest.

§. XXIV.

Denique utilitas publica postulare videtur, ne uxoribus libera in rebus geradicis dispositio permittatur; quodsi enim uxoribus indistincte res geradicas dissipandi, licentia indulgeretur, & viri in rerum dissipatarum vicem, semper novas, vel ad vestitum uxoris, vel communem familiæ, usum necessarias, comparare cogentur, sane hoc modo non exiguus maritorum numerus, præprimis hoc luxurioso & deperdito seculo, ubi non raro major prodigalitas & luxuria in

fœmi-

fœminis, quam in masculis conspicitur, ad incitas redigi possêt. Cui vero malo ut obex ponatur, salus reipublicæ omnino requirit, & Principis legislatoris interest, curam habere, ut omnes cives subditique, in quantum fieri potest, conserventur.

§. XXV.

Has rationes sufficientes putem pro stabilienda negativa sententia quæstionis propositæ; & per has simul quoque contrariæ, quæ his opponuntur, supra §. 12. commemoratæ, refutatæ sunt. Interim tamen, ne quid præterire videar, ad nonnullas quædam, quæ connexio supra inferere non permittit, regeram.

§. XXVI.

Itaque quod Imam contrariam rationem d. §. 12. attinet, verum quidem est, cum proprietate, regulariter usumfructum esse conjunctum, interim tamen nil obstat, quo minus etiam ab eadem separatus esse queat, quod sæpissime quamplurimis in rebus & variis occasionibus ad certum quoddam tempus per pacta, imo etiam per ipsas LL. ita constituitur e. g. in filiofamilias ratione peculii adventitii regularis, in marito ratione dotalium, & aliis casibus.

Hinc pari modo nihil absconi erit, maritum pendente matrimonio, in rebus Geradicis habere usumfructum, uxorem vero proprietatem, quæ duo post mortem mariti, rursus in persona uxoris conjunguntur.

§. XXVII.

§. XXVII.

Qu. 3. & 4. rat. si hoc Bergeri assertum, quod nempe Gerada bonum sit receptitium legale, veritati esset consentaneum, facile largirer, totam hanc disquisitionem fore frustraneam, quia sic uxor in ejusmodi bonis, quemadmodum in aliis receptitiis, quibus expressum pactum intervenit; excluso penitus mariti consensu, liberrima gauderet disponendi facultate. At quemadmodum alias silentibus legibus jura singularia fingere, nostrum non est, ita quoque in presenti, Geradam bonum receptitium legale, appellare, nulla id lege jubente, iane erubescendum.

§. XXVIII.

Qu. 5. & 6. rat. Marito jure civili Saxonico Electorali & communi, nec non constanti usu fori usumfructum in paraphernalibus adjudicari, supra §. 17. & 18. prolixius est demonstratum; adeoque si quis ad paraphernalia Geradam referat, quo illa etiam omnino est referenda, marito quoque usumfructum, quoad eandem, & hinc actionem realem eo ipso tribuit.

§. XXIX.

Qu. rat. 8. Incongruum & Legibus contrarium plane non est, si proprietarius, proprietatem rei, in qua alteri ususfructus competit, in ipsum usufructuarium transfert, & hoc quotidie ita fieri, in ipsis rerum argumentis deprehendimus, quo minus ergo uxor adhibito peculiari curatore, eodem modo proprietatem

Gera-

Geradæ in maritum tanquam usufructuarium transferat, nulla sane ratio obest.

§. XXX.

Qu. rat. 10. Cerebrina hæc est æquitas, quæ ad minuenda jura Maritorum tendit. Aequius magis asferitur: quia maritus ad omnia onera matrimonii victum & amictum & ipsam Geradam uxori comparandam obstrictus est, hinc quoque eidem recte usufructum in omnibus omnino uxoris bonis tribui. Insuper non pauca matrimonia contrahuntur, ubi nec dos nec paraphernalia bona adsunt. Quodsi ergo nec in Gerada marito usufructus competierit, sapissime plane nihil juris mariti in uxorem bonis haberent.

§. XXXI.

Qu. rat. II. & 12. Lepida hæc est philosophia, de comparatione status uxorum cum conditione servili. Vir est caput & Director familiæ, hinc quoque æquum est, ut nihil in familia sine ejus consensu suscipiatur. Quodsi vero uxoribus indulgeretur pro lubitu res gradicas distrahere, cui quæso usui esset, vis & potestas directiva in familia maritis jure divino & humano concessa? Insuper pupilli quoque & minores sine Tutorum & Curatorum consensu nihil valide gerunt propterea tamen nemo eosdem servorum conditioni æquiparabit.

Cumque ita thesis, quam defendendam suscepi, hoc modo sit absoluta, & exiguitas tractationis permittat, corollarii loco, adhuc paucis eruam, aliam, cum præcedente quammaxime connexam quaestionem,

D

nem,

nem, nam scilicet res, quas maritus vel ad mundum ornatum vestitumue uxoris, aut communem familiae usum, sicut pecunia comparavit, & quae in se ejus naturae sunt, ut inter res Geradsles referri possint, prorinus pro talibus omnino eveniente casu sint reputandae? dummodo custodiae uxoris conceditae, vel usui ejusdem commissae. Utilitatem quaestionis hoc majorem credo, quod maxima pars Juratorum, teste quotidiana observantia, erroneam affirmativam opinionem tanquam pro aris & focis defendunt, eique ita pertinaciter inhaerent, ut ne solidissimis quidem rationibus, cedere velint. Sed eam principiis juris quammaxime contrariari, sequentia docebunt.

Executus est hoc argumentum prolixè satis, Dn. Baro à WERNHER in *Enunciatis Fori Hod. P. I. Enunc. X.* cujus ibidem adductas rationes huc excerptere, & quasi in compendium redigere liceat.

§. XXXII.

Res itaque hoc modo comparatas uxoriq; traditas, naturae Geradam non induere, sed marito proprias permanere, exinde patet, quia primo deficit titulus ad Dominii translationem habilis, si scilicet, prouti suppono, res sine mentione tituli, solum ad usum vel custodiae gratia sint traditae. Simplicem enim & nudam rei traditionem, nullo titulo suffultam, per se nihil juris in accipientem transferre, praecipit *L. 3. pr. ff. d. A. R. D.* Jam in hoc casu nihil occurrit, quod abdicationem dominii innuat, dum scilicet maritus id solum intendit, ut vel uxor cultior aut ornatior incedat,

dat, vel ut res usus economico destinatae, ab uxore, cui ejus rei cura incumbit, ad eundem actualiter adhibeantur.

§. XXXIII.

Si autem objiciatur praesumptam huic traditioni inesse donationem repono: donandi animum per *l. 25. ff. d. Prob.*, excepto casu *L. 11. C. de Neg. gest.* qui tamen huc non quadrat, nunquam praesumi; & insuper donationes inter conjuges, omni destitui validitate, *l. 1. ff. C. de Donat. inter vir. & uxor.* satis inculcare.

§. XXXIV.

Excipit equidem

BERG. P. 2. Suppl. ad Elect. Dis. for. Tit. 45.

Obs. II.

& cum eo *BARTH. de Gerada c. 5. §. 1.* & complures alii, donationem modalem, ut nempe uxor res hoc modo donatas, vel ad suum solum, vel ad suum & familiae usum simul applicet, sustineri, eamque tanquam exceptionem a regula esse considerandam. Sed haec distinctio merum inventum cerebrinum est, LL. plane incognitum, & propterea nullius plane momenti. Donatio enim semper liberalitatem continet, nec suam essentiam alterat, sive extra eam, tanquam accessorium, modus aut conditio adjiciatur sive non. Taceo insuper, si ejusmodi exceptionibus & distinctionibus locus daretur, haud difficulter totam doctrinam de donationibus subverti, Legesque hac ratione eludi posse, cum facile semper vel modus, vel conditio donationibus alias prohibitis, adjici queat.

D 2

§. XXXV.

§. XXXV.

His principiis ex jure civili depromtis nil reclamat jus Sax. neque commune neque Electorale, nam & hoc vid. *art. 31. L. 1. § R. & Const. Elect. 13.* donationes inter Conjuges pro invalidis sunt declaratae; & horum jurium beneficio solum uxor post mortem mariti, res utensiles, quæ in ejus custodia sunt, ex defuncti hæreditate percipit; ex quo vero neutiquam consequitur, quod illa vivo marito, jus aliquod in rebus Geradicis, mariti pecunia comparatis consecuta sit. Circa has enim non minus marito omnia jura salva sunt, quoad vivit, quam illis personis, qui ad legitimam relinquendam Legibus adstringuntur, libera circa suas opes, inter vivos dispositio conservatur. Perceptio Geradæ, ratione uxoris, est & manet successio legalis, quemadmodum beneficium legitimæ, hæc autem superstiti nullum jus adimit.

§. XXXVI.

Huic thesi porro objicitur, *arg. L. ult. ff. de acquir. vel amitt. pass. L. ult. C. d. Rei vind. L. 2. C. de probat.* possessionem domini præsumtionem inducere, & à necessitate edendi tituli liberare, adeoque nec in præsentem uxorem res geradicas possidentem, & sua sub custodia habentem, commodo possessionis esse spoliandam. Sed hoc dubium facile removeretur, si consideres, jactatam præsumtionem domini, quamprimum maritus probat, res geradicas sua pecunia comparatas, eo ipso æque tolli, ac si e.g. deponens, contra depositarii hæredes depositionem forte negantes,
pro-

probet rem depositam quaestionis, ad se jure proprietatis spectare. Præterea huic thesi contradicentes, haud exiguum suæ opinionis fundamentum in eo constitutum esse credunt, quod *art. 38. in fin. L. 3. Land-Recht* cognata defunctæ uxoris (deficiente nempe filia) hujus Geradam capiat, sub qua omnia utensilia, etiam mariti pecunia comparata, contineri contendunt. Sed luculenta differentia est, inter Geradam, quam uxor beneficio Legum, ex defuncti mariti hæreditate capit, ad quam utique omnes res, quæ alias habiles sunt, ut in Gerada sibi locum vindicent, pertinent; & inter Geradam, in quam defuncta uxore, superstitute marito, cognata succedit. Hæc nullas alias res, quam quæ uxoris propriæ fuere, prætereundere potest, id quod satis elare indigitatur, per verba *art. 20. c. 1. L. N. Als so behält auch ihre Nisttel, ihre Gerade nach ihrem Tode, ob sie eher stirbet, denn ihr Mann ic.* Nam pronomen *ihre*, successione cognatæ in bona Geradica, haud obscure ad eas res restringit, quæ jure proprietatis ad mortuam uxorem pertinere, & illas excipit, quæ pecunia mariti coëmptæ; cum alioquin valde iniquum esset, maritum omni suppellectile etiam sua pecunia comparata, ratione cujus tamen, erga neminem, de jure suo aliquid remittit, hoc modo à cognata, lucro inhiante, spoliari & exui.

§. XXXVIII.

Utilitatem quaestionis variis occasionibus sese exercere quis facile cognoscet, in primis autem tunc,

D 3

si v.

si v. g. marito bonis labente, uxor creditoribus ejusmodi res tanquam proprias eripere, aut si locator prædii urbani, in talibus rebus inquilini, vel jus retentionis exercere, vel in iis, ratione pensionis aut damnorum, tacitam sibi competere hypothecam, asserere velit.

§. XXXIX.

Cæteroquin non inficiandum, alias multas quaestiones, adhucdum nulla certa lege decisas, circa materiam Geradae occurrere, v. g. quæ res pro mutatione temporum, proprie ad Geradam sint referendæ, & quæ sunt his similes aliæ complures, quarum intuitu, Doctores, & Collegia juridica in varias, ut solent, sententiâs eunt, & per hoc inconstantem usum fori reddunt, ut adeo optandum: differentiam inter bona Geradica & Heergewettica, Lege publica in univ. sum tolli, quemadmodum hoc quibusdam in terris, v. g. *Ducatu Luneburgensi & Guelpherbytano &c. teste*

BARTHIO in *all. Tract. de Gerada, c. 1. §. ult.* jam factum,

Sane hoc modo, magnum litium numerum ex foris Saxonis profigari posse, nemo facile dubitabit.

F I N I S

Unser freundlich Dienst zuvorn.

Ehrendester, Wohlgelehrter, günstiger Herr
und guter Freund,

Auf Vorbringen, Exception und erfolgte Gesäße in Sachen Anwalden N. N. Klägers an einem, Curatorn N. N. Beklagten andern Theils, so derselbe Uns samt denen dießfalls ergangenen Acten zugeschicket, und sich des Rechts darüber zu belernen gebethen hat; Sprechen wir Königl. Pohlnische und Churfürstl. Sächssische Schöppen zu Leipzig vor Recht:

Daß Kläger vor allen Dingen den Vorstand derer Unkosten halber auf dreyßig Thaler hoch zu bestellen, oder daß sein Principal in diesen Landen, mit unbeweglichen Güthern angeessen, beyzubringen schuldig, und die erhobene Klage hat, inmaßen sie anbracht, nicht statt, es ist auch Kläger die durch diesen Proceß verursachte Unkosten, wovon die fol. 32. liquidirten auf Drey Thaler 22. gl. zu mäßigen, Beklagten zu ersetzen verbunden. Von Rechts wegen. Zu Urkund mit Unserm Inseigel versiegelt.

Königl. Pohlnische und Churfürstl. Sächssische Schöppen
zu Leipzig.

Ratio-

Rationes Decidendi.

Obwohl Kläger, daß nach Sachsen Rechte eine Ehe-Frau ohne ihres Ehe-Mannes Einwilligung, weder ihre liegende noch fahrende Haabe veräußern dürffe, anführet, hiernächst von selbigen sowohl, als derer Ehe-Weiber Gerade Stücken dem Manne der Mißbrauch, zu dessen Schmäherung eine Frau etwas davon zu veräußern nicht befugt ist, zustehet, worzu kommt, daß Klägers Ehe-Weib in dem Vergleiche fol. 33. was maßen sie ohne ihres Ehe-Mannes Genehmigung, weder von ihrer ieszigen noch zukünftigen Gerade, etwas vereinzeln wolle, sich ausdrücklich anheischig gemacht.

Diweil aber dennoch die verfesten Pfänder des Klägers Eigenthum nicht sind, und der bloße usufructus ihm kein Recht giebet, solche von jedweden Besizer wieder einzubringen, zumahl da davon, daß Beklagter solche noch besitze, so wenig als von dem angezogenen Vergleiche in der Klage, einige Erhebung geschehen, und bey solchen Umständen Beklagten vergebene Unkosten zugezogen worden; So ist von Uns gesprochener maßen billig erkannt.

U Inser

D

Unser freundlich Dienst zuvor.

Ehrenvester, Wohlgelahrter, günstiger Herr
und Freund,

Als derselbe Uns Leuterungs-Schrift und erfolgte
Gefäße in Sachen Anwalden N. N. Klägers an ei-
nem, Curatorn N. N. Beflagten andern Theils, samt
vorigen ergangenen Acten zugeschicket, und Unsere
Rechts-Belehrung darüber gebethen:

Demnach erachten, sprechen und bekennen wir
Dechant, Ordinarius, auch andere Doctores und
Assessores der Juristen Facultät, in der Univer-
sität Wittenberg, darauf solchen Acten gemäß,
und in Rechten ergründet, nunmehr aus denen
Acten und derer Partheyen rechtl. Einbringen so
viel zu befinden, daß Beklagte ihres Einwendens
ungeachtet, die fol. 1. angegebene gerade Stücken,
Klägers Principals, ohne Entgeld hinwiederum
heraus zu geben, sowohl die aufgelauffene Unko-
sten, davon die anderweitige Judiciales fol. 65. ^{b.}
auf zween Thaler 22. Gr. und die Extrajudicia-
les fol. 65. auf zween Thaler 10. Gr. zumäßigen
zu erstatten schuldig, von Rechts wegen. Ur-
E
fundlich

fundlich mit der Juristen-Facultät Inseigel ver-
siegelt.

Dechandt, Ordinarius, auch an-
dere Doctores und Assessores der
Juristen Facultät in der Univer-
sität Wittenberg.

Rationes Decidendi.

Obwohl in der Klage fol. 7. seqq. weder auf den Vergleich fol. 33. libelliret, noch, daß Beklagten Principalin die libellirte gerade Stücken wirklich habe und besitze, ausdrücklich gesagt, vielmehr jene dieses letztere, und daß sie die besagte Gerade-Stücken pronunc besitze, oder selbige bey ihr versetzt wären, fol. 16. b. negiret, sodann ein Ehemann das Eigenthum selbst an seiner Frauen Gerade nicht hat, sondern diese, da die Frau solche auf gewisse Maasse alieniren kan, dem Ansehen nach zu denen Receptitiis zurechnen, demnach, daß gegenwärtige Klage, weder gegründet, noch schlußig sey, es scheinen möchte; dennoch aber und dieweil den obbermeldten Vergleich, indem daraus contra tertium nicht zu klagen fehlet, anzuführen nicht nöthig gewesen, sodann Kläger, wenn er in der Klage, daß die mehrbemeldte Gerade-Stücken bey Beklagten versetzt worden, anziehet, hierdurch deren gegenwärtigen Besitz an Seiten Beklagten hintänglich anzeigt, hingegen dieser fol. 10. b. verer Pfänder nicht abredig

abredig seyn können, und dict. fol. 16. h. nur deren Possess pro nunc nicht zugestanden, jedoch durch Ansehung und Benennung anderer Besitzeren sich der Klage nicht entlediget, vielmehr hi sich offeriret, bey welchen Umständen der Sache, Klägers nachheriges negiren nicht zu attendiren, ferner ein Ehemann von seines Weibes sämtlichen Güthern, in soferne davon durch besondere Verträge nichts ausgenommen, den usumfructum hat,

Land-N. lib. 1. a. 31. § 45.

RAVCHBAR. p. 1. qu. 2. n. 45.

und die Gerade hiervon, indem sie ad bona universa mitgehöret, dem Manne auch in Ansehung der gemeinen Haushaltung und des Weibes selbst, auf mancherley Art und Weise Nutzen und Vortheil giebet, um so vielweniger auszuschließen, da Gerade zu denen Receptiliis, als welche ohne besondere Convention nicht existiren können, noch zu praesumiren sind, keinesweges zu rechnen, sondern ex ipso jure patrio ihre besondere Eigenschaften hat, und längst vorher, ehe die Distinctio honorum ex jure romano in Sachsen bekannt worden, üblich gewesen, hiernächst eine Ehe-Frau von ihrer Gerade, so wenig, als von andern Güthern ohne des Mannes Einwilligung, etwas alieniren, oder verpfänden darff, widrigenfalls dergleichen unternommene Verschreibungen und Handlungen einer Ehe-Frau ipso jure ungültig sind, und die versetzte Gerade-Stücken ohne Entgeld vom Ehemann vindiciret werden können,

E 2

Land.

Land-N. dd. ll. Mandat von Verschreibungen und
 Obligationen derer Weibs Personen, vom
 18. Novembris 1722.

HOFFMANN, de Gerada P. 1. p. 151, seqq. S. 128.
 welche Vindication und Revocation um so vielmehr
 contra quemvis possessorem Statt findet, da in gegen-
 wärtigem Falle Kläger sein ordentliches Jus maritale
 zum Grunde geleyet, auch eines theils bereits nach
 dem Römischen Rechte ein Usufructuarius actionem in
 rem hat, andern theils nach denen teutschen und Säch-
 sischen Rechten, der dem Marito zustehende Usuf-
 ctus eine species dominii utilis ist,

SCHILTER ad ff. E. 17. §. 19.

BEYER Jus Germ. Lib. 2. Cap. 10. §. 14.

im übrigen bey so kundbaren Rechten und Landes-
 Gesetzen, Beklagter nirgends etwas, weshalb die
 Unkosten zu compensiren gewesen, vor sich hat,

So ist gesprochener massen, billig Correctorie er-
 kannt worden.

ERFURT, Diss., 1742/44

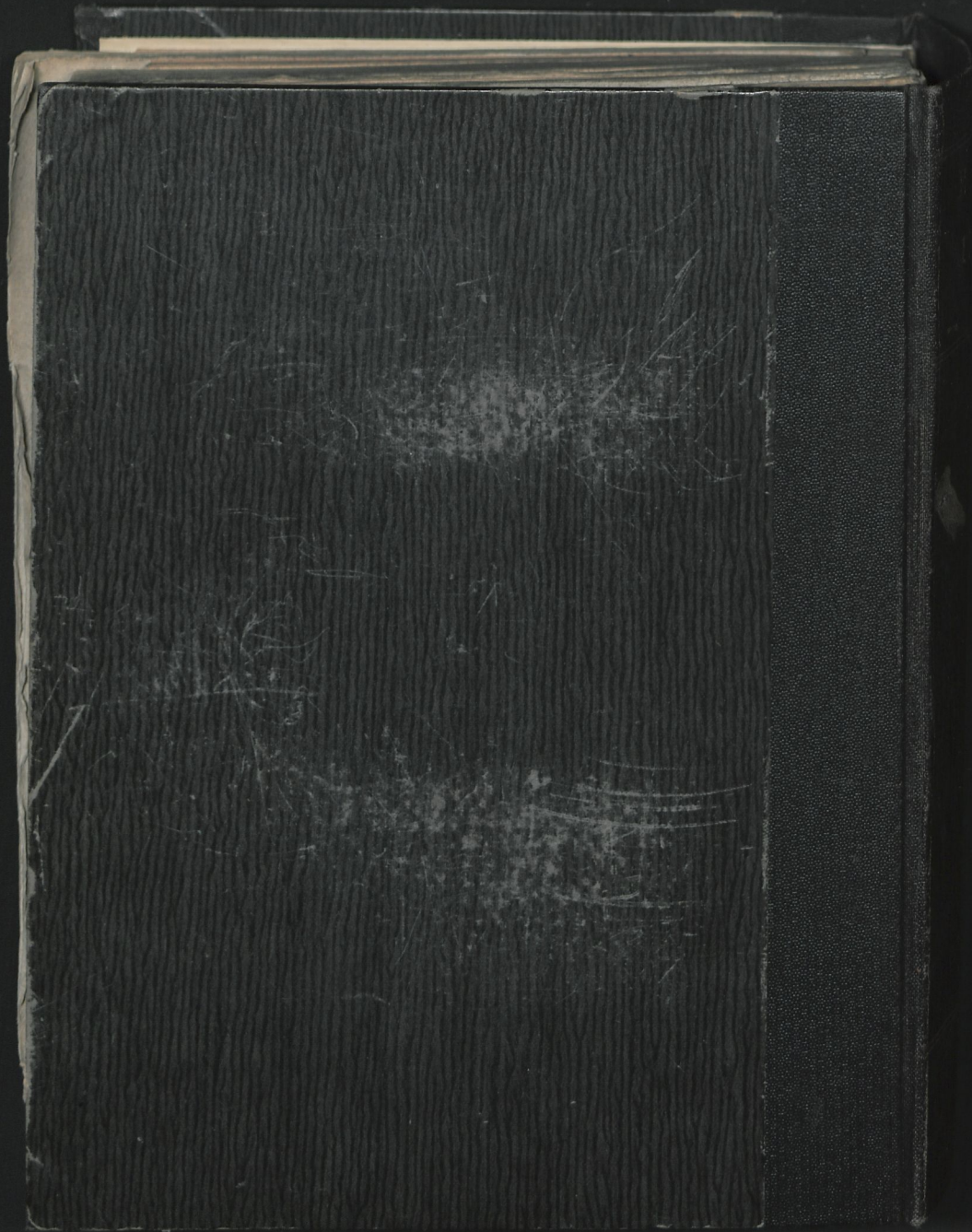
ULB Halle 3
005 355 400

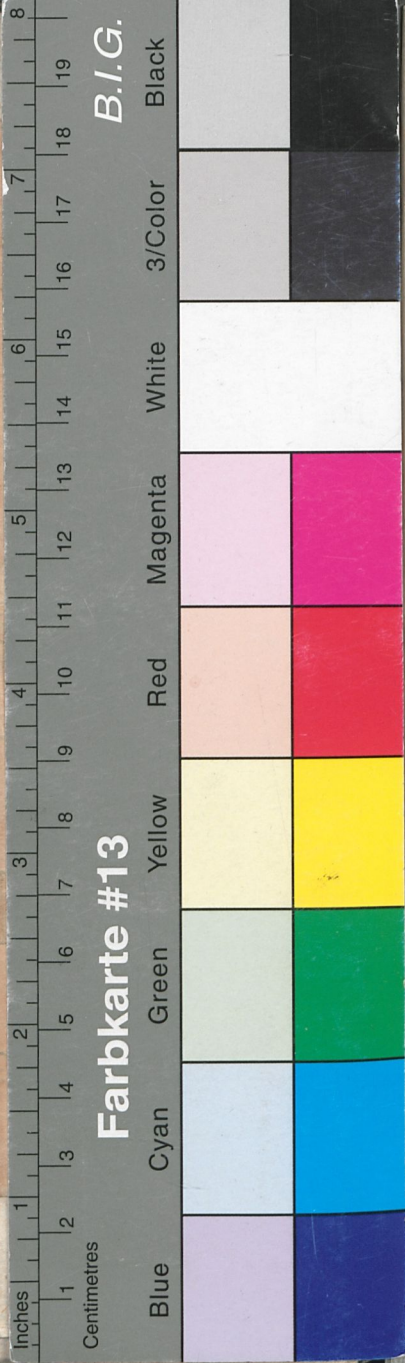
W078

1744, 19
DISSERTATIO JURIDICA INAUGVRALIS
DE

INVALIDITATE
DISPOSITIONIS INTER
VIVOS VXORIS,

CIRCA
RES GERADICAS, NEGLECTO
MARITI CONSENSV,

QVAM
INDVLTV ET AVTHORITATE
MAGNIFICI JCTORVM ORDINIS,
IN CELEBERRIMA ERFORDIENSI ACADEMIA,
PRO
OBTINENDIS SVMMIS IN VTROQVE
JVRE HONORIBVS

D. XV. APRIL. A. O. R. MDCCXLIV.

SINE PRÆSIDE

PLACIDÆ ERVDITORVM DISQVISIONI
PVBLICE SVBMITTET

A VCTOR

JOANNES CHRISTOPH. WERNHER,

ADVOCATVS DRESD.

IN AVDITORIO JCTORVM MAJORI.

ERFORDIAE,
LITTERIS JOH. CHRISTOPH. HERINGII,
ACAD. TYPOGR.